

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

MECENAS

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Wyraz MECENAS to eponim, czyli wyraz pospolity utworzony od imienia, nazwiska lub przydomka, a w szerszym znaczeniu: każdy wyraz pospolity utworzony od nazwy własnej. Tym, którego nazwisko zostało uwiecznione w słowie używanym do dziś, był Caius Cilnius Maecenas – niezwykle majątny przyjaciel i doradca cesarza Oktawiana Augusta, protektor Wergiliusza, Horacego, Propercjusza i innych pisarzy starożytnego Rzymu. Władysław Kopaliński tak o nim opowiadał: „nie troszczył się o tytuły ani o chwałę i sławę, żył w cieniu wielkiego Augusta (...). Jego wyrafinowana elegancja, dyskrecja, obojętność dla opinii publicznej sprawiały, że można go było wziąć za zniewieściałego dyletanta. A przecież August doceniał jego energię, czyniąc go swym zastępcą na czas wyjazdów z Italii” [SE Kop, 186]. Współcześnie MECENAS to ‘osoba lub instytucja wspierająca sztukę, literaturę, naukę’, a więc protektor, opiekun, sponsor artystów, pisarzy i naukowców (w tym znaczeniu w odniesieniu do kobiety można używać również derywatu MECENASKA, choć oczywiście forma podstawowa MECENAS też jest odpowiednia, np. Właścicielka galerii jest hojnym mecenasem sztuki). Słowo MECENAS to także tytuł grzecznościowy, którym zwracamy się do osoby będącej adwokatem. Mówimy więc i piszemy: Panie Mecenasie, Pani Mecenas (wprawdzie forma MECENASKA coraz częściej i śmielej pojawia się także w tym użyciu, jednak tradycyjna postać zwrotu grzecznościowego to wciąż: Pani Mecenas).